

Konflikter och samarbetsproblem i Tigris- Eufrat deltat

En jämförande studie av två teorier

Martin Nilsson
Kristina Olausson

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STVA21
VT12
Handledare: Maria Strömvik

Abstract

Denna studie resonerar kring neorealismen och neoliberalismens syn på problematiken i relationen mellan Turkiet, Syrien och Irak gällande vattnet i Tigris-Eufrat deltat. Syftet är att studera likheter och skillnader de teoretiska perspektivens sätt att se på samarbeten och konflikter. De jämföras ibland till tvillingar genom deras utgångspunkt i det anarkiska strukturen men också som två absoluta motsatser. Tillvägagångssättet i analysen är teoriövning med jämförande ambition. I analysen har vi utgått från teoriernas centrala begrepp gällande samarbeten. För neorealismen studerar vi maktbalans, egenintresse, absoluta vinster och risken för fusk i relationen mellan de tre parterna. De studerade faktorerna i neoliberalismen är interdependens, *collective action*-problemet, absoluta vinster, intentioner och institutioner. Slutdiskussionen visar resultatet av teoriernas delade åsikter samt meningsskiljaktigheter. De har olika syn på förutsättningarna till samarbete men båda noterar att det finns hinder. Neorealister anser att ett av det främsta är Turkiets dominanta maktställning medan neoliberaler istället förklarar misslyckandet med bland annat avsaknaden av institutioner och dolda intentioner.

Nyckelord: Grand Anatolia Project, Tigris, Eufrat, vatten, konflikt, neorealism, neoliberalism, teorijämförelse

Antal

ord:

9669

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Empiriskt exempel	2
1.2 Disposition	3
1.3 Syfte	3
1.4 Forskningsfrågor	4
1.5 Bakgrund.....	4
1.5.1 Tidiga relationer i Tigris-Eufrat deltat.....	5
1.5.2 Konflikten tar form	6
1.5.3 Status i dagsläget	8
2 Metodologi och teori	10
2.1 Metodval	10
2.1.1 Tillvägagångssätt	10
2.2 Metodologiska avvägningar.....	11
2.3 Operationaliseringar.....	11
2.4 Problem med metod	12
2.5 Neorealism	12
2.6 Neoliberalism.....	13
3 Analys.....	16
3.1 Neorealism och GAP problematiken	16
3.1.1 Maktbalans.....	16
3.1.2 Egenintresse	17
3.1.3 Relativa fördelar och risk för fusk	18
3.2 Neoliberalism och GAP problematiken	19
3.2.1 Interdependens	19
3.2.2 Absoluta vinster och intentioner	20
3.2.3 Institutioner	21
4 Slutdiskussion.....	22

5 Kritiska reflektioner	25
6 Referenser	26
6.1 Elektroniska resurser	27

1 Inledning

Varje teori har en uppsättning operationaliseringar med olika definitioner av verkligheten. Vilka operationaliseringar man väljer har stor betydelse för de resultat en studie lägger fram. Författarna till *Metodpraktikan* uppger att forskarsamhället ofta är oeniga om de teoretiska definitionerna och vilka som är de mest passande (Esaiasson m.fl. 2012, s. 55). Realism var länge det dominerande teoretiska perspektivet inom internationella relationer på grund av dess beskrivning av det politiska systemet. Robert Keohane och Joseph Nye var bland de första som var öppet kritiska mot realismen på grund av dess bortseende från icke-statliga organisationers och transnationella relationers betydelse (Tarzi 2004, s. 115). Keohane uppmärksammar i sin bok *After Hegemony* de skiljaktigheter som finns mellan neoliberaler och neorealister, två perspektiv som uppstod i debatten under 1900-talets andra hälft. Han la särskilt vikt vid synen på konflikter och samarbeten samt hur dessa fenomen styrs av staternas intressen och förmågor. Neorealisterna definierar världen efter anarkiska mått och menar att den främsta anledningen till konflikter är grundläggande motstridiga intressen. Frågan Keohane ställer sig är hur man i så fall förklarar större mönster av samarbete:

”If international politics were a state of war, institutionalized patterns of cooperation on the basis of shared purposes should not exist except as part of a larger struggle for power.”

På dessa grunder bygger de neoliberal institutionalisternas argument som noterar den anarkiska världsuppbyggnaden men menar att ömsesidigt beroende och interaktioner på ett naturligt sätt resulterar i samarbeten och förbindelser. (Keohane 1984, s. 7; Kegley & Blanton 2011, s. 43). Forskaren Cameron Thies ställer sig frågan om man främst bör analysera de teoretiska perspektivens likheter och olikheter eller pröva deras förklaringsförmågor. Själv uttrycker hon det som att: ”The major distinction between the two is the result of a shared misunderstanding about structure and process.” Thies är inte ensam om att ha en tveksam inställning till perspektivens skiljaktigheter. En del menar att de är som två tvillingar och andra att de är varandras absoluta motsats. Statsvetaren Jennifer Sterling-Folker stödjer det senare påståendet och menar att neorealism och neoliberalism aldrig kan sammanlänkas till ett teoretiskt perspektiv på grund av deras meningsskiljaktighet gällande om det är miljön eller processer som är den främsta bestämmande faktorn av staters intressen och beteenden. För att testa en teoris hållbarhet är det inte bara viktigt att utvärdera dess inre egenskaper utan även att applicera dem på ett empiriskt fall (Thies 2004, s. 160ff). Frågan är hur

de förklarar och belyser ett empiriskt exempel där varken ett väl fungerande samarbete eller en militär konflikt existerar?

1.1 Empiriskt exempel

Konflikter som är relaterade till vatten är ett exempel på ett fenomen där forskarsamhället inte har ett entydigt svar utan använder olika perspektiv (Harris 2002, s. 748). Samtidigt är det heller inte något nytt samhällsvetenskapligt problem och dess akuta betydelse för miljoner människor världen över förväntas bara öka med tiden. Vid World Summit i Rio de Janeiro 1992 presenterades de så kallade IWRM (Integrated Water Resource Management) principerna, i sin tur baserade på de fyra Dublin-principerna. Där fastslås att vatten är en icke förnybar resurs med begränsad användning. Vidare borde vattenanvändning och utveckling involvera parter från olika nivåer i samhället samt att kvinnor är en viktig del i att förverkliga dessa principer. Den sista av de fyra reglerna är kanske den som är speciellt viktig för vattenområden som delas av två eller fler mottagare: "Water is a public good and has a social and economic value in all its competing uses." Vatten är inte en resurs med specifika ägare utan är av värde för alla sina användare och användningsområden (Global Water Partnership). Motstridiga intressen har inte alltid självklara lösningar och länken mellan vatten och konflikter kan vara mer eller mindre tydlig. Det är även neorealismens ramverk för hur man förstår sig på staters agerande som gör det användbart i att analysera ett politiskt system (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 73). Neorealismens och neoliberalernas syn på anarki som det styrande karaktärsdraget är ytterligare en faktor som passar in väl på situationen i många floddeltan världen över. Dock gör liberalernas kontrasterande uppfattning om att anarki trots allt kan resultera i samarbeten det intressant att implementera dessa teoretiska perspektiv på en situation där fler än två parter tvingas dela samma resurs (Baldwin 1993, s. 3ff). De tidigaste registrerade vattenkonflikterna härrör kring 3000 B.C. men av det totala antalet har över hälften ägt rum mellan 1975 fram tills idag (World Water Organization). De flest fall rör dispyter om transnationella vatten delade av två eller fler parter. Totalt finns i nuläget 276 internationella flodområden som med största sannolikhet kommer att påverkas av kommande klimatförändringar (de Stefano et al. 2012, s. 193). Barry Buzan, en framstående forskare inom säkerhetspolitik, varnar för ökat tryck på resurser som redan idag är knappa. Särskilt en region är i farozonen:

"It is anticipated that by 2025 around 18 countries in the Middle East will suffer from water shortages, and with rivers crossing many frontiers, this is a source of concern for a peaceful future for the region" (Buzan & Gonzalez-Pelaez 2009, s. 113).

Tigris-Eufrat deltat är ett av de större floddeltan i regionen och delas av främst tre länder: Turkiet, Irak och Syrien. Något riktigt fungerande avtal om vattnets distribution har inte kommit till stånd och risken för öppen konflikt anses vara stor (de Stefano et al. 2012, s. 193; Harris 2002, s. 753). Samtidigt som parterna har haft svårt att enas kring fördelningen av vattenresurserna har vissa överenskommelser slutits. Under 1900-talets första hälft undertecknades ett antal avtal och det är främst från 60-talet och framåt som relationerna har tagit en annan riktning. Detta sammanfaller med Turkiets stora vatteninfrastruktur projekt: Grand Anatolia Project (hädanefter kallat GAP). I Worldwater Organization databas över vattenkonflikter i floddeltats långa historia noteras en konflikt. Det skedde i början av 90-talet på grund av Turkiets åtstramning av flödet till de andra två länderna då de fyllde på en av de byggda dammarna (World Water Organization). Trots en del försök att samarbeta på ett tekniskt plan har man inte kommit fram till någon allokeringsplan. Denna uppsats studerar likheter och skillnader i neorealismen respektive neoliberalismens syn på de tre parternas relation och misslyckade samarbete.

1.2 Disposition

Uppsatsen behandlar de likheter och skillnader som finns mellan neorealism och neoliberalism gällande hur man förklarar staters agerande i situationer av konflikt och samarbete. Vi kommer först delge uppsatsens syfte och forskningsfrågor. Då problematiken går relativt långt tillbaka anser vi att det krävs en inledande bakgrundsbeskrivning av relationen mellan de tre länderna med start i Lausanne-avtalet från 1923. Denna del kommer även att fungera som utgångspunkten för teorijämförelsen. I det andra kapitlet redogörs metodval och tillvägagångssätt samt en presentation av teorierna. Fokus ligger på hur de behandlar staters agerande i samarbeten och konflikter. Det tredje kapitlet utgör analysen där teoriernas centrala faktorer appliceras på problematiken. Slutligen kommer vi att föra en jämförande diskussion kring analyserna för att peka på iakttagelser av central betydelse. Studien avslutas med några kritiska reflektioner från vår sida.

1.3 Syfte

Denna uppsats ämnar föra ett jämförande resonemang kring hur neorealism och neoliberalism ser på konflikter och samarbeten. På grund av perspektivens till synes likheter vill vi undersöka hur de behandlar samma empiriska problematik. Detta i syfte att tydligare se exempel på de relativa likheter och skillnader som

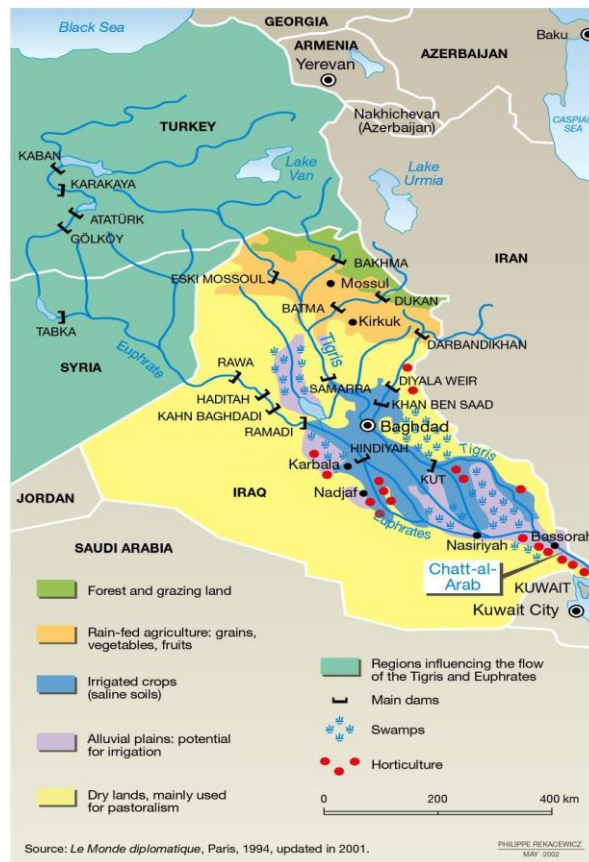
finns dem emellan. Med grund i den debatt som länge har pågått mellan neorealism och neoliberalism är det intressant att belysa deras relation närmare. De appliceras vidare på situationen mellan parterna kring Tigris-Eufrat deltat. Med utgångspunkt i det rådande läget kommer vi att jämföra de valda teorierna. Vi menar även att exemplet är av speciellt intresse att studera då vattenkonflikter är ett problem som växer allt mer i och med att vattentillgången i världen minskar och befolkningen ökar. Problematik är speciellt framträdande där två eller fler parter delar på en vattenkälla. Tigris-Eufrat deltat är även ett tätbefolkat område där befolkningen är ytterst beroende av fördelningen av tillgångarna för sin överlevnad. Regionens aktörer är både nära sammanlänkade men har också många egenskaper som skiljer dem åt.

1.4 Forskningsfrågor

- Hur skildras GAP-problematiken av neorealismen respektive neoliberalismen i en prövande teorijämförelse?
- Vilka likheter och skillnader kan man se när teorierna appliceras på relationen mellan de tre mottagarparterna i Tigris-Eufrat deltat?

1.5 Bakgrund

I denna del ger vi en överblick av situationen mellan de tre mottagarna i Tigris-Eufrat deltat och försöker att återge de viktigaste delarna i den mångfacetterade konflikten. Vår ambition är inte att ge en detaljerad bild utan att presentera de grundläggande delarna i problematiken som skapats av GAP-projektet. Först ges en presentation relationerna efter skapandet av den Turkiska republiken. Vi går sedan in på hur konflikten tog form från GAP projektet initierande. Avslutningsvis ger vi en sammanfattande överblick av situationen under 2000-talets första decennium. Anledningen till att vi inte behandlar dagens situation är att relationen är mycket instabil på grund av de inhemska stridigheterna som pågår i Syrien.

(Internet 1)

1.5.1 Tidiga relationer i Tigris-Eufrat deltat

Konflikter i Mellanöstern har länge varit sammankopplade med oljan men en annan naturresurs får allt mer betydelse: vatten. Tigris och Eufrat är till större del två separata floder men då de rinner samman vid det som kallas Shatt-al-Arab och sedan forsar ut i Persiska viken benämns de ofta som ett flodsystem (Hakki 2006, s. 442). Fram till 60-talet var relationerna relativt stabila mellan de tre parterna. 1923 skrevs Lausanne-avtalet under genom FN vilket symboliserar bildandet av den Turkiska republik efter det Ottomanska rikets fall. I avtalet där Irak och Turkiet är två av parterna stipulerades att eventuella vattenkonflikter skulle lösas av en internationell skiljedomare. Avtalet fastslog även att Turkiet måste rådfråga Irak vid utbyggnad av vatteninfrastruktur. Tre år senare kom det så kallade ”Good Neighbourliness Agreement” till stånd vilket fastslog Syriens rättigheter till vattnet från Eufrat och senare 1930 Aleppo-avtalet där klausuler gällande hur konflikter bör lösas finns med. Senare år 1946 skapas det som kallas ”Treaty of Friendship and Good Neighbourliness” mellan Turkiet och Irak, där parterna kom överens om att Tigris och Eufrats vattenresurser ska regleras. Exempelvis gick

Irak med på att bekosta vattenbebyggelse om det även gynnade landets ekonomi och man kom överens om att dammar och andra faciliteter skulle byggas på den Turkiska sidan (Turan 2011, s. 180f; Gruen 2000, s. 567). Konflikterna som tagit fart under den senare delen av 1900-talet kan sägas bero på ländernas omställda utnyttjande av vattenresurserna (Ugur 2009, s. 1). Problematiken symboliserar ett externt resultat av inhemska ambitioner hos de olika parterna om att få igång en ekonomisk utveckling (Kibaroglu m.fl. 2011, s. 315).

1.5.2 Konflikten tar form

Mycket tyder på att den pågående dispyten är ett resultat av det enorma vattenprojekt som Turkiet bedriver på floddeltat. Dagens dispyt rör de turkiska vattenbyggena och projektet om att utöka den regionala ekonomin och välfärden. Turkiet har en av världens snabbast växande ekonomier. Deras BNP (bruttonationalprodukt, värdet av ett lands produktion) låg 2011 på 1087 miljarder dollar medan samma siffra för Irak och Syrien var 129 miljarder respektive 107 miljarder dollar. Av detta använder Turkiet 5,3%, Syrien 5,9% och Irak 8,6% till militären (respektive siffra för Sverige är 1,5%). GAP projektet är inte bara det främsta genom Turkisk historia, men även ett av de största till sin storlek i världen idag där 21 dammar och 19 elkraftverk ska byggas. Den turkiska ambitionen gäller dels jordbruket där man vill använda vattnet till att göra mer land brukbart och dels till elproduktion. Det finns även ett socialpolitiska mål om att förbättra levnadsstandarden för den del av Turkiets 80 miljoner invånare som till stor del är fattig. Det är även här som många kurderna bor. En viktig poäng är dock att vattnet är av stor betydelse även för de som bor i andra länder anslutna till deltat. Syrien har en folkmängd på 22,5 miljoner invånare och Irak 31 miljoner. Medan turkiska myndigheter utnyttjar resurserna till att utveckla ekonomin, förväntas projektet ha reducerande inverkan på vattenflödet till de nedströms mottagarna. Flödet från Turkiet till Syrien kan halveras med följd att även flödet från Syrien till Irak minskar med två tredjedelar. Inte bara vattenmängden utan även dess kvalitet påverkas med högre salthalter och uttorkning som följd (Hakki 2006, s. 442ff; Central Intelligence Agency). De ursprungliga planerna till dambygget lades fram under Turkiets första president, Kemal Atatürk, på 30-talet (Harris 2002, s. 748). I samband med att Turkiet påbörjade projektet under 60-talet kom även de första protesterna mot GAP. 1962 möttes Turkiet, Syrien och Irak för att förhandla om dammbyggena och diskutera fram ett gemensamt avtal. En av de första dispyterna ägde i sin tur rum 1964 när Turkiet ville bygga den så kallade Keban dammen på Eufrat. Man begärde finansiellt stöd från USAID (United States Agency for International Development) och Världsbanken men fick då höra att man borde beakta nedströms mottagare (Daoudy 1993, s. 372). Uppmaningen uppfattades som en påtryckning, något som i fortsättningen har givit Turkiet en

negativ syn på tredje parts inblandning (Kibaroglu 2011, s. 314). Under möten med alla tre parter samma år menade Turkiet att det av naturliga skäl inte gick att fastställa något fast mönster av vatten som skulle släppas från dammen. Följden av påtryckningen blev dock att Turkiet 1966 i ett avtal undertecknat med USAID i Ankara garanterade 350 m³/sekund till Syrien vilket fram till 1976 successivt höjdes till 500 m³/sekund. Med detta som bakgrund är det viktigt att notera det naturliga flödet från Euftrat när vattnet lämnar Turkiskt område och går in i Syrien vilket är 1000 m³/sekund. Samtidigt som man undertecknade avtalet la Turkiet fram förslaget om JTC, *Joint Technical Committee*, en kommitté som behandlade tekniska aspekter. Under 1975 uppstod en akut situation mellan Irak och Syrien på grund av syriska byggen på Lake Assad som tillfälligt stoppade flödet till grannlandet (Kibaroglu & Ünver 2000, s. 314; Gruen 2000, s. 566). Irak ansåg att Syrien utvann mer vatten än vad de hade kommit överens om. Konflikten kunde undvikas genom att Sovjet och Saudiarabien medlade (Daoudy 2009, s. 372).

Överenskommelserna från 1976 var till en början verbala men sattes in i ett avtal 1987 om ekonomisk utveckling mellan Turkiet och Syrien. Där fastslogs att Turkiet skulle förse Syrien med 500 m³/sekund som ett årligt genomsnitt (Turan 2011, s. 181; Gruen 2007, s. 158). Avtalet inkluderade även klausuler om att parterna skulle samarbeta med Irak för att finna en allokering av resurserna samt att verkställa det JTC kommit fram till. Utöver det skulle samarbete ske över bevattnings- och elproduktionsprojekt på Tigris och Euftrat (Förenade nationerna). Mellan 1983-1992 påbörjades möten hos JTC med forskare från alla tre länderna. De initierades 1980 av Turkiet och Irak men alla tre parterna deltog inte förrän 1983 då Syrien anslöt sig. Målet med institutionen var att bestämma de metoder med vilka de respektive ländernas vattenbehov skulle bestämmas (Gruen 2000, s. 566). Kommittén sammanträdde totalt sexton gånger utan något tydligt resultat. Bland annat föreslog Irak att JTC skulle bli en permanent institution som skulle leda implementeringen av avtalet. Turkiet ställde sig emot detta förslag med hänvisning till att kommittén endast skulle vara till för de nuvarande byggnationerna på Tigris-Euftrat. Syrien lade i sin tur fram en proposition om att organisationen skulle användas för att studera ländernas respektive bevattningsbehov. Om det behövdes skulle en del av Tigris vatten ledas över till Euftrat, något som Irak (som inte får något vatten från Euftrat) inte gick med på. Därefter gick de över på den irakiska sidan som advocerar för att floderna ska behandlas som två separata källor. Sammanträdena skedde relativt sällan och slutade ofta i ett dödläge mellan parterna (Kibaroglu 2011, s. 318; Kibaroglu & Ünver 2000, s. 314f).

Under 1990 uppstod en av de hittills allvarligaste dispyterna kring floddeltat då Turkiet stängde av flödet från Euftrat under 30 dagar för att fylla Atatürk dammen. Resultatet blir politiska spänningar och 1992 möttes officiella delegater från alla tre parter i Damaskus men utan resultat. Samma år bad Syrien

Arabförbundet att inte finansiera några projekt men de arabiska klagomålen gav inget resultat. Året därpå hölls möten mellan Turkiet och Syrien där man avtalade ett mål om att lösa dispyten till slutet av året. Även detta var resultatlöst och relationerna var fortsatt ansträngda under 90-talet. 1998 inträffade åter en kris då Turkiet hotade med militär auktioner om inte Syrien avbröt sitt stöd för den kurdiska separatistgruppen PKK (Gruen 2000, s. 568; Oregon State University). I oktober lämnas deras ledare Abdullah Öcalan ut till Turkiet varefter flödet från Eufrat ökade från 500 till 900 m³/sekund (Aras & Karakay Polant 2008, s. 509). Därefter undertecknades Adana avtalet mellan Syrien och Turkiet där den första parten åtog sig att inte längre stödja PKK gerillan. På så vis ”sålde” Syrien ett av sina viktigaste förhandlingskort i GAP-frågan (Gruen 2000, s. 570). Under 2001 höll Irak och Syrien möten om koordinerat vattenutnyttjande och ett eventuellt gemensamt ståndtagande i konflikten. Turkiet och Syrien kom senare samma år fram till att samarbeta gällande GAP och dess syriska motsvarighet GOLD (General Organization for Land Development) (Oregon State University).

1.5.3 Status i dagsläget

Trots att någon form av samarbete eller överenskommelse idag finns på alla Turkiets floder är de präglade av illa fungerande institutioner och organisationskultur. Den data som finns tillgänglig är ofta bristfällig gällande uppgifter om flöde, återflöde, vattenanvändning etc. vilket försvårar arbetet att bygga upp fungerande avtal. En tid runt 2007 förbättrades det politiska klimatet något i och med omorganisering av den redan existerande JTC, tekniska kommittén (Kibaroglu m.fl. 2011, s. 316f). Dock har relationerna sedan åter blivit spända. Ansträngningen mellan Irak och Turkiet ökade 2009 sedan det irakiska parlamentet försökte förmå Turkiet att öka vattentillförseln då man ansåg att de höll tillbaka vattnet. Stämningen har fortsatt på grund av den vattenbrist som råder hos grannländerna (vattentillförsel i Irak har minskat från 40 till 11 miljarder m³ på tre år), politisk instabilitet och Turkiets fortsatta byggen på floddeltat. Representanter från de tre länderna samlades i Ankara över samtal i september men utan att kunna enas om en överenskommelse (Jongerden 2010, s. 137ff; The National). Den politiska oroligheten belyses även av bristen på demokrati i länderna. Freedom House, en icke-statlig organisation som mäter länders demokratinivå, publicerar varje år en rapport i ämnet (Encyclopædia Britannica). På en tregradig skala definierades Turkiet 2011 som delvis fritt medan Syrien och Irak definierades som icke-fria länder (Transparency International). GAP-projektet är inte bara en del i Turkiets ekonomiska utveckling utan även ett prestigemärke av landets utvecklingspotential. Det ska stimulera jordbruk och industri så väl som öka produktionen av el för att ersätta dyra import. Totalt kommer 22 dammar och 19 elkraftverk byggas kring floddeltat (Harris 2002, s.

745ff). Då vattnet är tänkt att användas för bevattning av jordbruk kommer flera hundra kilometer bevattningskanaler byggas. Idag täcker projektet nio provinser i sydöstra Turkiet (Jongerden 2010, s. 138f). Samtidigt dementerar Turkiet att man skulle använda sig av vattnet i andra ändamål som exempelvis krigsföring. Då Irak invaderade Kuwait 1990 avstod man från det internationella samfundets råd om att använda vattnet som ett utpressningsmedel (Gruen 2000, s. 566). Märkligt nog ökade dock flödet till Syrien 1998 då man efter militära påtryckningar från Turkiet hade gått med på att utvisa PKK ledaren Abdullah Öcalan. Dispyten präglas också starkt av Turkiets uppfattning om att de har samma rätt till vattnet som Irak och Syrien har till sin olja. GAP har lidit av finansieringssvårigheter med förseningar som följd. Den framstående vattenforskaren George Gruen skriver i en artikel från 2000 att GAP beräknas bli klart 2005 och kommer då försörja Turkiets elbehov. 12 år senare är projektet endast halvvägs färdigställt och ännu längre tid beräknas det ta (Hakki 2006, s. 444ff). Dispyterna är i sig anledningen till att det är så svårt för Turkiet att få finansieringsmedel vilket som tidigare sagt försenar färdigställandet. Följaktligen kan projektets fördröjning även tänkas ha samma effekt på dispyten (Gruen 2000, s. 566; Jongerden 2010, s. 138).

2 Metodologi och teori

I detta kapitel kommer vi att redogöra för vårt metodval och tillvägagångssätt. Vi kommer att genomföra en teoriprovande fallstudie där två kontrasterande teorier ställs mot varandra. Vidare diskuteras för- och nackdelar med de metodval som gjorts. Därefter följer en kortfattad beskrivning av de teorier vi har valt att studera med fokus på vad de säger om konflikter och samarbeten.

2.1 Metodval

Vi ser på teorin som en uppsättning redskap i syfte att redogöra för och klarlägga ett empiriskt problem. Som Esaiasson m.fl. skriver i *Metodpraktikan* är en teori ett väl genomtänkt antagande om att en faktor har en viss påverkan på en annan enhet dvs en kausal relation. Vidare finns även ett antagande hur relationen kan förklaras vilken kallas kausal mekanism (Esaiasson m.fl 2012, s. 37). I denna typ av förklaringsanalys tittar man dels på den faktor som orsakar fenomenet och dels den enhet som utsätts för påverkan. Då vi gör en teorijämförelse är det teorierna som ställer upp de tänkbara orsaksfaktorerna och problematiken i Tigris-Eufrat deltat som är vår enhet. Det är inte teorierna i sig som påverkar fallet, utan de ger förslag på tänkbara faktorer som skulle kunna göra det. Neorealismen och neoliberalismen, våra två valda teorier, ger oss alltså analysverktygen (Esaiasson m.fl 2012, s. 92ff). Det är också faktumet att teorierna är det centrala i studien som separerar en teorijämförande studie från exempelvis en teorikonsumerande studie där det istället är själva fallet som är i fokus (Esaiasson m.fl 2012, s. 42). Anledningen till att vi har valt denna typ av studie är teoriernas uppgift som perspektivgivande ”teoretiska glasögon”. De bestämmer hur vi ser på olika situationer och vilka aspekter som är viktiga.

2.1.1 Tillvägagångssätt

Författarna till *Metodpraktikan* tar upp två saker att beakta vid en förklarande analys. Gällande förklaringsfaktorn bör det finnas variation medan analysenheten med fördel är homogen. I vårt fall är variationen i förklaringsfaktorer representerade av de två teorierna. De ger oss de analysverktyg eller

styrinstrument som fångar in de väsentliga aspekterna av det undersökta fenomenet. Analysenheten är helt homogen då teorierna prövas på samma fall (Esaïsson m.fl. 2012, s. 92; Esaïsson m.fl. 2012, s. 137). Denna studie är utformad efter en fallstudie design men kan även liknas vid en jämförande studie. Skillnaden är att analysenheten i en jämförande studie registreras inom två olika kontexter medan det här endast finns en (Esaïsson m.fl. 2012, s. 109). De två teoriernas verklighetsuppfattning fungerar som de centrala jämförelsefaktorerna i skildringen av fallet (Esaïsson m.fl. 2012, s. 139ff).

2.2 Metodologiska avvägningar

I syfte att uppnå *intern* validitet presenterades studiens tillvägagångssätt då andra ska kunna följa samma väg som vi och dra samma slutsatser. *Extern* validitet gäller en studies generaliserbarhet. För att kunna applicera resultatet på andra fall menar författarna till *Metodpraktikan* att man bör ställa sig frågan: ”vad är detta ett fall av?” För att besvara frågan måste man identifiera populationen varifrån fallet är taget (Esaïsson m.fl. 2012, s. 155ff). Många väljer att definiera problematiken kring GAP-projektet i Tigris-Eufrat delat som en potentiell vattenkonflikt. Men det är osäkert om det är en öppen konflikt utan kanske snarare ett fenomen som befinner sig någonstans mellan konflikt och samarbete. Vattenkonflikt-forskaren Aaron Wolf har utvecklat en skala gällande länders samarbetsförmåga. Den går mellan -7 och +7 där den lägsta siffran jämföras med formellt krig och den högsta är lika med sammanslutning i en union. Det kan användas som vägledning i detta fall då GAP-problemet skulle kunna tänkas hamna någonstans i mitten. Sammanfattningsvis rör det sig om ett exempel på hur förändringen i användningen av vattenresursen har lett till dispyter och meningsskiljaktigheter mellan de konkurrerande mottagarna. Det är därmed en problematik som rör fördelningen av vatten mellan flera parter som alla anser sig ha rätt till det (Harris 2002, s. 743; Wolf 2007, s. 261).

2.3 Operationaliseringar

De teorier vi använder oss av är generella och vi har därför behövt operationalisera de teoretiska kärnbegreppen för att veta vilka faktorer som ska registreras hos vårt utvalda fall. Att operationalisera menas med att finna de empiriska bevis som bekräftar teoriens antaganden (Esaïsson m.fl. 2012, s. 55). Dessa återfinns hos neorealismen i de tre grundpelare som utgör det politiska systemet. Vi tittar därför närmare på maktbalansen, aktörernas egen intressen,

relativa vinster samt risken för fusk. Gällande neoliberalismen är de centrala begreppen: interdependens, *collective action*-problemet, absoluta vinster, intentioner och institutioner.

2.4 Problem med metod

Fallstudier har genom tiderna fått mycket kritik från forskarsamhället i den mening att det är svårt att generalisera resultat från endast en iakttagelse. Författarna till *Metodpraktikan* vill dock i sin bok försvara metoden. Ett problem kan vara mycket komplext och mångfaciterat varför en mer ingående iakttagelse kan därför bidra med att belysa alternativa aspekter (Esaiasson m.fl. 2012, s. 108). I fallstudier finns alltid en tveksamhet till generalisering av resultatet som bör vara alla samhällsvetenskapliga forskares ambition. Fallstudieforskare hänvisar istället till så kallad *analytisk* eller *teoretisk generalisering* vilket innebär att resultatet generaliseras till teorin och att det är den som står i centrum. Det är även ambitionen med denna studie (Esaiasson m.fl. 2012, 158f). Vidare finns ytterligare en tänkbar negativ aspekt i det som kallas perspektivismen. Den säger att om man undersöker samma problem med olika teorier bör forskarna till slut komma fram till samma slutsatser. Därför finns det en eventuell risk i att trots teoriernas skillnader, ändå komma fram till samma sak (Esaiasson m.fl. 2012, s. 23f).

2.5 Neorealism

Neorealismen är den mest betydelsefulla grenen inom realism och kallas även strukturell realism. Den utgår ifrån antagandet att det internationella systemet är anarkiskt, det vill säga att det inte finns någon högre auktoritet som kontrollerar aktörerna i systemet. Teorin uppkom ur den debatt som pågick under 1900-talets andra halva mellan statsvetare inom området. Kenneth Waltz, även kallad neorealismens grundare, satte fram strukturen i ett politiskt system som den bestämmande faktorn gällande aktörernas beteende. Denna struktur är också en av neorealismens viktigaste bidrag till den politiska debatten. Strukturen beror på tre komponenter (1) systemets karaktär (anarki), (2) enheternas egenskaper (rationella och egen-intresse maximerande) och (3) maktfördelningen (relativt beroende av storlek på befolkning, ekonomi och militär) mellan dem (Monten 2010, s. 6ff; Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 74). Vidare antar neorealister som här nämnt att stater är den främsta aktören. Förutom att framställa dem som huvudaktör gör man tre andra antaganden om staters karaktär. De är enhetliga,

rationella och har ett behov av säkerhet. Denna osäkerhet är i sig skapad av det anarkiska systemet då en stat aldrig fullt kan lita till någon annan än sig själ. Maktsträvan är därför den centrala principen i ett anarkiskt internationellt system. Med grund i strukturens tre komponenter formas den antingen till ett unipolärt, bipolärt eller multipolärt system. Maktbalansen bestämmer i sin tur staternas agerande vilket är en viktig del i neorealisters syn på samarbeten. Ett unipolärt system med endast en dominant makt är det som troligast skapar fred. Ett bipolärt eller multipolärt system med två respektive flera starka stater är mer instabilt och tenderar att skapa konflikter mellan de dominanta aktörerna (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 71ff).

Samarbeten är svåra att åstadkomma främst på grund av två orsaker. Det första är de relativa vinster som uppstår under anarki och det andra är risken för fusk som uppstår då alla parter vill maximera sitt eget inflytande. En osäker aktör kommer alltid att ställa sig frågan om hur vinsterna ska fördelas och om den är ojämn kommer den vinnande staten använda sin del för att motarbete de andra? De är genom denna osäkerhet som fusk uppstår då en aktör vill säkra relativa fördelar jämte andra stater. Så länge en part känner sig osäker kommer därför inget fast samarbete att kunna realiseras. Ett samarbete som genererar vinster för den enskilda staten men ännu högre vinster för andra stater uppfattas som negativt. Om en stat genererar vinster och därmed högre makt kommer detta nämligen att ändra statens preferenser och intentioner. En stat som uppfattar sig själv som dominant kan utgöra ett hot mot andra stater i ett läge då maktfördelningen är ojämn. Därför är det av intresse att se till att andra stater inte får relativa fördelar av samarbetet (Baldwin 1993, s. 4ff). Neorealister har riktat kritik mot klassisk realism gällande hur man med grund i beskrivningen av maktsträvan och egenintresse kan förklara de samarbeten och längre perioder av fred. Kenneth Waltz tyckte istället att man skulle hänvisa till att systemets karaktär med grund i att det inte är sammankopplat med enskilda staters intressen utan av fördelningen av makt. Som tidigare sagt är ett unipolärt system mer stabilt och mindre benäget att gå i krig då en dominant makt kontrollerar de andra staterna.

Sammanfattningsvis menar neorealister att man i första hand bör studera systemets struktur eftersom det är dess egenskaper som helt bestämmer staternas beteende. Alla stater agerar i samma syfte och prioriterar främst säkerhet och att utöka sin relativa makt. Det medför att långvarigt och stabilt samarbete är svårt att uppnå. Överenskommelser som ändå uppstår är beroende av hur stater upplever sig säkra på att få del av vinsten och risken för fusk. Vidare beror systemets karaktär på distributionen av förmågor vilket resulterar i unipolära, bipolära eller multipolära maktstrukturer (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 74f).

2.6 Neoliberalism

Neoliberalism bygger på idén om att människan i naturen är god och agerar rationellt. Dessa antaganden appliceras på stater i det internationella systemet. I likhet med neorealister erkänner man att den anarkiska strukturen i systemet påverkar staters beteende. Till skillnad från realisterna är neoliberaler mer positiva till möjligheter för samarbete och ömsesidig vinning (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 78). Ett nyckelbegrepp är *interdependens*, det vill säga ömsesidigt beroende. I en globaliserad värld är staters intressen i hög grad sammanvävda, vilket innebär att en stats beteende ofta påverkar även andra (Stein 1982, s. 305f). Det ömsesidiga beroendet medför en dynamik i systemet där inte enbart militärt maktutövande är viktig. Snarare menar neoliberaler att militär makt minskar i betydelse när stater är nära kopplade till varandra. Samarbete främjas i de fall då den absoluta nyttan av detta är större än förlusten (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 102). Enligt neoliberaler är makt inte nödvändigtvis ett nollsummespel där den ena aktörens vinst automatiskt resulterar i den andres förlust. Istället är stater mer måna om att uppfylla sina interna politiska mål, vilka kan vara exempelvis ekonomisk tillväxt. Med detta följer att två eller fler stater därmed kan dra ömsesidig vinning ur samarbeten och absoluta vinster snarare än relativa står i centrum för neoliberaler (Baldwin 1993, s. 19). Ett undantag kan dock nämnas; om staters intentioner är fientligt inställda till varandra blir de per automatik mer sårbara mot relativa skillnader i makt och inflytande (Baldwin 1993, s. 7). Enligt teorin är det främst diktaturer som har fientliga intentioner medan demokratiska stater istället skapar politiska normer där krig och aggressivitet förhindras. Diktaturer är politiskt icke-transparenta vilket gör det svårare att tolka deras intentioner och försvårar samarbeten.

Samarbetsproblem förklaras i allmänhet av *collective action* problemet. Stater kan ha ett intresse av att samarbeta men finna det omöjligt beroende på förutsättningarna, exempelvis risken för fuskande stater. Neoliberalismens lösning för att undvika dessa problem är att skapa institutioner. Exempel på institutioner som främjar samarbete är konventioner och standardiseringar (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 79f). Institutionerna fungerar som ett övervakande organ som genom att länka samman frågor och förena olika intressen kan skapa samarbetsvilja. Stater som är tillmötesgående mot institutionen och följer regler legitimeras. Stater som däremot bryter mot reglerna kan bli straffade. Detta minskar transaktionskostnaden, då information görs tillgängligt och ser till att regler efterlevs (Lipson 2004, s. 2). Robert Keohane, en av de framstående teoretikerna inom området, har förklarat möjligheterna att frångå *collective action* problem genom tio regler om hur man bör bygga upp en institution.

1. Institutioner ska enbart fokusera på situationer där viktiga stater inom arrangementet har ett intresse och information om arrangementets ömsidiga fördelar.
2. Institutioner ska ge större eftergifter åt stater som är viktiga för arrangementets överlevnad.
3. Ledarskap inom institutionerna ska fördelas till stater som förpliktigar att föra samarbetet vidare och tillföra resurser för att det samarbetet ska fungera.
4. Institutioner måste delegera makt till utomstående expertis och ge dem auktoritet att framföra trovärdiga förslag och slutsatser.
5. Det ska finnas en positiv och långsiktig inställning inom institutionen. Genom att länka frågor ska institutionerna se till att det finns ömsidig vinning.
6. Institutionerna ska ha ett kontrollsystem för att se till att staters agerande följer uppsatta regler.
7. Målsättningen ska vara att finna multilaterala lösningar genom att forma koalitioner mellan stater och andra institutionella nätverk.
8. De olika valmöjligheter som finns inom institutionen ska utformas på så vis att de stärker institutionen på längre sikt.
9. Institutionen ska i så hög grad som möjligt anses vara rättvis av de inblandade parterna.
10. Processerna ska vara transparenta och institutionerna öppna för ny forskning inom området.

Alla är vanligtvis inte uppfyllda i realiteten men ett uppfyllande av merparten ökar såväl legitimitet som en institutions överlevnad. Legitimiteten är också en följd av att större och fler stater deltar. Därmed är det av vikt att urskilja och definiera institutioner när stater samarbetar med varandra. En välfungerande institution främjar samarbete, medan en sämre fungerande institution kan skapa osäkerhet och sårbarhet mellan stater. Således kan man sammanfatta neoliberalismen som en komplex teori där valen inte alltid är självklara för staterna. I de flesta fall, menar man, kan dock stater finna gemensamma intressen och vinster. Institutioner, såsom internationella organisationer, ser till att minska problemet med collective action och främja samarbete (Institutional Design and Power).

3 Analys

I denna del kommer vi att redogöra för respektive teoris syn på konflikten. Vikt kommer att läggas på hur de uppfattar förutsättningarna för samarbete och förklarar att ett fungerande sådant inte har kommit till stånd. Teorierna agerar som våra analysinstrument och det är följaktligen de operationaliseringar som dem lägger vikt vid som kommer att styra analysen av fallet.

3.1 Neorealism och GAP problematiken

Som tidigare nämnt i teorikapitlet förklarar neorealisterna staters agerande och intressen genom den struktur som det politiska systemet har. Det är därför naturligt att först utvärdera vilken ordning som råder mellan de tre parterna Turkiet, Irak och Syrien i floddeltat (Monten 2006, s. 6). Vidare resonerar vi kring andra faktorer som enligt detta perspektiv är av vikt för samarbeten och konflikter.

3.1.1 Maktbalans

Som tidigare nämnt i teorikapitlet förklarar neorealisterna staters agerande och intressen genom den struktur som det politiska systemet har. Det är därför naturligt att först utvärdera vilken ordning som råder mellan de tre parterna Turkiet, Irak och Syrien i floddeltat (Monten 2006, s. 6). Relationen mellan de tre parterna kan sägas vara präglad av anarki. Då Irak och Syrien har varit missnöjda med Turkiets agerande har man varken kunnat vända sig till någon lokal eller internationell aktör för att lösa dispyten. Detta tillstånd präglar alla parterna i deras handlande (Gruen 2000, s. 568). Endast när direkt konflikt har varit nära 1990 mellan Turkiet och har en extern part gått in och medlat (Daoudy 2009, s. 372f). Dock bör det nämnas att både Lausanne-avtalet från 1923 och avtalet mellan Turkiet och Syrien från 1966 tecknades genom externa parter. Det första genom FN och det andra med hjälp av USAID. När neorealister bestämmer maktfördelningen lägger de vikt vid faktorerna befolkningsmängd, ekonomi och militär. Turkiets ekonomi är i jämförelse med de andra två mottagarna högst dominant (1087 miljarder dollar jämfört med 108 respektive 130 miljarder dollar).

De har även en betydligt större befolkning med nästan 80 miljoner invånare vilket är mer än den irakiska och syriska tillsammans. Militären är enligt neorealismen också en maktfaktor och i detta fall lägger Turkiet ungefär 5% av sin BNP på denna faktor. Samma siffra för Syrien är ca 6% och för Irak 9%. Även om Irak har en högre andel gör storleken på Turkiets totala BNP att de ändå är överlägsna gällande denna resurs (Central Intelligence Agency). Den naturliga uppdelningen som floddeltats riktning ger innebär att Turkiet är den främsta uppströms mottagaren av vattnet medan Syrien och Irak ligger nedströms. Att Turkiet kan skapa ett projekt som ger dem fördelar (i form av ekonomisk utveckling) mot de andra parternas vilja skulle också kunna visa på deras relativa maktövertag och vilja att maximera sitt inflytande. Turkiets egenskap av att vara den starka staten visas också i de avtal som har tecknats. De har ofta inte innehållit konkreta regler utan snarare vägledning i att vattenresurserna bör regleras, men inte hur detta ska ske. Därför har de turkiska myndigheterna inte haft några egentliga lagar att följa och har kunnat utnyttja resursen som man önskat. Följaktligen kan systemet mellan de tre parterna beskrivas som någonstans mellan bi- och unipolärt då det är två parter som står mot varandra men med en starkare part. Det är också en faktor som kan förklara samarbetsproblemen då det är svårare att åstadkomma överenskommelser mellan två motstridiga parter än med endast en dominant (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 75). Turkiets planer på att stimulera den inhemska ekonomin genom att använda vattnet till både bevattning och energiproduktion har i sin tur väckt starka reaktioner bland de andra mottagarna. Att grannlandet stärker sin ekonomi och därigenom även sin makt är någon som kan uppfattas som ett hot från Syrien och Irak. Det gör dem i sig mindre benägna till att samarbeta (Baldwin 1993, s. 4ff).

En viktig poäng är också att Turkiet anser att vattnet tillhör dem då det har sitt ursprung inom landets gränser (Hakki 2006, s. 444). Det är följligen en del i landets maktresurser som bestämmer dess relativa placering i den regionala hierarkin. Då fördelning av resurser är ojämn och det i detta fall är Turkiet som är den starke mannen i spelet, rör sig strukturen mot ett unipolärt håll. En dominant stat kan kontrollera de andra aktörerna i ett politiskt system enligt neorealismen men samtidigt kan ett maktövertag som tidigare sagt ses som ett hot av de andra staterna. De kan antingen reagera med att följa den starke mannen eller att gå emot och själva maximera sin makt. På så vis kan man förklara delar av den instabilitet som råder (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 71ff). Att Turkiet dessutom anser att projektet är ett nationellt prestigemärke skulle även kunna vara viktigt för deras internationella hierarkiska ställning. Det visar att landet är tillräckligt starkt och rikt på resurser för att kunna genomföra ett så pass stort och kostsamt projekt (Harris 2002, s. 748). Sammanfattningsvis kan man i ländernas relationer se effekten av maktfördelningen. Turkiets dominanta roll har kunnat styra de andra staterna men även resulterat i konflikter. Exempelvis medförde

avstängningen av Eufrats flöde till Syrien 1990 en politisk kris under de 30 dagar vattnet stoppades (Gruen 2000, s. 568).

3.1.2 Egenintresse

De möten som under en längre tid hölls genom JTC, den tekniska kommittén är exempel på de försök till samarbeten som ändå har initierats mellan de tre grannländerna. Frågan är hur neorealister kan tänkas förklara deltagandet och hur det kom sig att de upphörde. Kommitténs syfte var att bestämma med vilka metoder en korrekt och rättvis fördelning av vattenresurserna skulle göras. Mötena blev fulltaliga då Syrien 1983 började delta och diskuterade tekniska frågor (Gruen 2000, s. 566). Turkiet var den part som var initiativtagare och kunde till stor del styra vad arbetet skulle inriktas på (Kibaroglu & Ünver 2000, s. 314). Institutionens arbete kan till stor del sägas vara präglad av Turkiets dominanta ställning mot Syrien och Irak. De förslag som de andra framförde avslogs av den turkiska huvudmannen om det inte låg i deras intresse. Trots att länderna möttes och utbytte viss information genom det gemensamma forumet från 1983-1992 kunde man ändå inte enas kring något gemensamt avtal (Kibaroglu 2011, s. 318; Kibaroglu & Ünver 2000, s. 314f).

3.1.3 Relativa fördelar och risk för fusk

Det är just de relativa fördelar och risken för fusk som är en av de avgörande faktorerna för samarbeten enligt neorealister. Därför ser man också pessimistiskt på förutsättningarna för samarbete mellan parterna i detta fall då det saknas en högre auktoritet (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 74). Avtalen som har undertecknats har som tidigare nämnt inte innehållit konkreta regler om hur vattnet ska fördelas. Lausanne-avtalet som undertecknades av Syrien och Turkiet 1923 stipulerade förvisso att konflikter skulle lösas av en extern skiljedomare. Vidare i ”Treaty of Friendship and Good Neighbourliness” från 1946 mellan Irak och Syrien tar båda parterna på sig åtaganden och stipulerar att vattenresurserna ska regleras. Vattenbebyggelse ska ske på den turkiska sedan medan Irak går med på att vara medfinansiär. Avtalens egenskap att inte vara konkreta har på så vis inte inneburit någon riktigt intrång på Turkiets makt över vattnet och det kan vara en av anledningarna till deras deltagande (Turan 2011, s. 180f; Gruen 2000, s. 567). Då GAP-projektet tog fart under 60-talet uppstod som tidigare nämnt protester från grannarna Irak och Syrien. Man förstod senare att de enorma utbyggnader i form av dammar och elkraftverk inte bara skulle generera stora vinster till Turkiet men samtidigt minska det livsviktiga vattenflödet till mottagarna nedströms (Hakki 2006, s. 442ff). På så vis är deras resurser hotade

och de omfördelas på ett sätt som endast Turkiet kan styra över. I de samtal som har förts mellan parterna har Syrien och Iraks krav på att få del av vattnet avslagits av Turkiet. Det är tydligt att relativa vinster är en viktig faktor i relationen mellan de tre parterna då Irak och Syrien inte kan gå med på något samarbete där deras lika del säkerställs. Akuta dispyter har uppstått till följd av hastigt nedsatt vattenflöde till grannländerna. Så sent som 2009 försökte Irak genom sitt parlament sätta press på Turkiet för att de skulle släppa på vattnet som då på bara tre år minskat med över 70 %. Minskningen var en följd av ett av dammbygge i GAP projektet som skapat torka söderut (Jongerden 2010, s. 137ff).

Genom relativa fördelar följer därmed den andra faktorn som neorealister säger är avgörande för samverkan: risken för fusk. Högre auktoriteter har förvisso instiftat några av avtalen men har sedan inte varit där för att övervaka samarbetet. Då ingen högre auktoritet kan kontrollera att regler efterföljs måste varje part lita till de andra och att inte fusk förekommer. Som tidigare sagt är varje stats strävan efter att maximera sin makt och säkerhet ett incitament i sig till att fuska (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 74f). I detta fall där vattnet har sina källor inom de turkiska landsgränserna är det också den enda part som kan reglera flödet till de andra två. Turkiet sitter på det enda starka kortet i detta spel då exempelvis Syrien spelade ut ett av sina främsta i och med undertecknandet av Adana avtalet 1998. Man kan helt enkelt inte längre hota med stöd till PKK mot att få extra vatten från grannen (Gruen 2000, s. 570). Syrien och Irak har ingen möjlighet att fuska och Turkiet har anledning till att göra det då de vill behålla sitt inflytande över vattenresurserna. Detta faktum försvåras av Turkiets uppfattning om vattnet som en nationell ägodel. De hävdar att då vattnet har sitt ursprung inom landet har de även äganderätt oavsett vilken väg det sedan tar till andra mottagare. Vattnet blir på så vis en del i de resurser som bestämmer Turkiets relativa maktställning. Då de inte gör anspråk på irakisk och syrisk olja har grannarna inget att säga till om gällande hur Tigris och Eufrats vatten används på turkiskt territorium (Hakki 2006, s. 447).

3.2 Neoliberalism och GAP problematiken

Neoliberaler erkänner den anarkiska strukturen i ett politiskt system men lägger vikt vid de processer som försiggår mellan parterna snarare än den struktur som präglar dem. I följande del kommer vi att peka på några av de faktorer som är specifika för den neoliberala synen på samarbete och konflikter.

3.2.1 Interdependens

Finns det då förutsättningar för samarbete utifrån ett neoliberalt perspektiv? Då länderna är nära sammanlänkade menar man inom neoliberalismen att det finns goda förutsättningar. Den globaliserade världen karakteriseras av interdependens. Turkiet, Irak och Syrien är tre angränsande länder med ett gemensamt flodsystem. I och med Irak och Syriens naturliga ställning som nedströms mottagare är de beroende av Turkiets utnyttjande av vattnet. I en interdependent värld minskar betydelsen av militär makt och det skapas istället förutsättningar för samarbete genom ekonomiskt utbyte. Ländernas geografiska närhet underlättar för handel mellan dem (Kibaroglu mfl. 2000, s. 320). Vidare är det inrikespolitiska mål som i hög grad styr aktörernas beteende. Som nämnt i bakgrunden är alla tre parterna intresserade av vattnet i syfte att utveckla den inhemska ekonomin genom jordbruk och elproduktion. Det skulle kunna ge incitament till att finna gemensamma lösningar. Således finns det goda förutsättningar för samarbete mellan länderna trots det anarkiska systemet (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 112f).

3.2.2 Absoluta vinster och intentioner

Absoluta snarare än relativa vinster är ett av neoliberalernas huvudargument för samarbete då de menar att denna process inte nödvändigtvis är ett nollsummespel. Stater är i allmänhet intresserade av absoluta vinster snarare än relativa. Samarbetsproblem kan dock uppstå om en stat är osäker på motpartens intentioner eller uppfattar dessa som fientliga. Turkiets intentioner är officiellt att använda GAP-projektet som ett verktyg för att stimulera den inhemska ekonomin och utveckla de fattiga sydöstra delarna där byggnationen äger rum. Dock menar vissa forskare att de fulla ambitionerna inte är fastställda. Landet har dessutom vid ett flertal tillfällen använt resurserna efter egen vilja och utan att direkt beakta de andra parternas önskemål. När avtalen har slutits som exempelvis det genom USAID 1966 var det Turkiets ord som räknades gällande hur mycket vatten som skulle släppas till Syrien. Vidare stängde de 1990 av vattnet utan att först rådfråga varken syriska eller irakiska myndigheter. Denna typ av beteende skulle kunna resultera i att de andra mottagarna inte känner sig säkra på hur Turkiet kommer bete sig eller vilka intentioner de har (Kibaroglu m.fl. 2011, s. 316f; Baldwin 1993, s. 4ff). Misstroendet symboliseras också av att parterna inte litar på uppgifter om varandras utvinning. Denna typ av situation uppstod 1975 då Syrien byggde Lake Assad och därför minskade flödet till Irak. Irak menade att Syrien utvann mer vatten än vad de var tillåtna att göra. Konflikten kunde undvikas genom att de högre auktoriteterna Saudiarabien och Sovjet medlade mellan parterna (Gruen 2000, s. 566; Daoudy 2009, s. 372f). En annan faktor som också har negativ inverkan på intentioner är odemokratiskt styre. Diktaturer har svårare att samarbeta eftersom de är mindre transparenta (Arreguin-Toft & Mingst 2011,

s. 79f). Enligt Freedom House räknas Turkiet som delvis fritt land, medan Irak och Syrien inte är fria. Neoliberaler lägger därmed vikt vid brist på demokrati och frihet som en pådrivande faktor till samarbetsproblemen. Detta skapar ett icke-transparent förhandlingsläge där parterna är ovissa om motpartens intentioner för framtiden. Samarbetsproblem symboliseras i sin helhet av det som har benämnts *collective-action* problematiken. Det innebär att även om länder har intresse och vilja till att samarbeta kan det ändå uppstå svårigheter. Turkiet, Irak och Syrien har under lång tid haft regelbundet utbyte men ändå inte lyckats komma fram till en överenskommelse som alla parter är nöjda med. Svårigheterna i detta fall är ovisshet om intentioner och risk för fusk (Arreguin-Toft & Mingst 2011, s. 79f).

3.2.3 Institutioner

Institutioner är det främsta verktyget neoliberaler använder för att skapa samarbeten och undvika *collective action*-problematiken. De fungerar som en process i vilken intressen och information delas av olika parter (Lipson 2004, s. 2). Gällande förhandlingarna mellan Turkiet, Syrien och Irak finns idag ingen högre auktoritet som medlar på regelbunden basis. Tredje part har varit inblandade vid exempelvis Lausanne-avtalet och det mellan Turkiet och Syrien 1966 med FN respektive USAID som ledsagare (Turan 2011, s. 180f; Gruen 2000, s. 567). Det ses som något positivt av neoliberaler som menar att institutioner i form av processen mellan aktörer ska välkomna expertis utifrån. Följden blev dock att Turkiet fick en negativ syn på inblandning då man ansåg att för mycket fokus låg på de andra mottagarna. Enligt Keohanes regler för framgångsrika institutioner ska eftergifter ges åt starka parter i samarbeten. Det skulle kunna vara del i förklaringen om varför förhandlingarna om vattenfördelningen har gått trögt (*Institutional Design and Power*). Efter att Turkiet gått med på att släppa vatten till Syrien 1966 la man fram förslaget till JTC, Joint Technical Comitée. Det var ett organ med vilket medlet för koordinationen skulle bestämmas (Kibaroglu & Ünver 2000, s. 314). Således har man gjort försök men Keohanes kriterier för samarbete är inte uppfyllda tillräckligt i hög utsträckning. Förhandlingarna som skulle komma fram till en lösning slutade i dödläge. (Kibaroglu 2011, s. 314ff). Genom Keohane regellista kan man se en del av dessa brister. Exempelvis bör stater som är viktiga för avtalets överlevnad ges större eftergifter. När förhandlingar har hållits har externa medlare istället ställt krav på Turkiet, den första mottagaren av vattnet vilket i sin tur har fått turkiska myndigheter att få en negativ inställning. Samverkan kring långsiktiga mål är en annan faktor som är grundläggande. Även om det exempelvis i avtalet från 1987 innehöll ett mål strävan efter samarbete kring byggen av bevattningssystem och elproduktion på floderna har dessa inte realiserats i praktiken. De verbala målen har uttalats men inte realiserats. Vidare

bör endast faktorer som är av intresse för de starka parterna inkluderas i arbetet. Således bör institutionerna fokusera på det turkiska intresset för samarbetet. Påtryckningarna utifrån har istället uppfattats som ointressanta och direkt negativa av Turkiet. I punkt tio framhåller Keohane transparens som viktigt för långvariga samarbeten. Det är något som neoliberaler skulle kunna ha synpunkter på eftersom inget av länderna är fullt demokratiska och därför saknar förutsättning för att vara transparenta. Sammanfattningsvis var JTC och andra institutioner ett bra initiativ enligt neoliberalerna men innehöll för många brister för att i längden kunna generera hållbara avtal (Institutional Design and Power).

4 Slutdiskussion

Som nämnt i introduktionen är neorealism och neoliberalism två teoretiska perspektiv som har växt fram ur den statsvetenskapliga debatten under 1900-talets andra hälft. De har både blivit beskrivna som tvillingar tillhörande i stort sett samma gren, och som icke förenliga motsatser. Denna studie har därför försökt belysa likheter och skillnader i hur de ser på förutsättningarna för konflikter och samarbeten i fallet av Tigris-Eufrat deltat. Vi har utgått ifrån det empiriska exemplet och på det prövat respektive teoriers förklaringsförmåga. Frågorna vi ställde oss var: Hur skildras GAP-problematiken av neorealismen respektive neoliberalismen i en prövande teorijämförelse? Vilka likheter och skillnader kan man se när teorierna appliceras på relationen mellan de tre mottagarparterna i Tigris-Eufrat deltat? Genom att applicera deras huvudbegrepp gällande samarbeten på problematik har vi försökt belysa gemensamma punkter men även meningsskiljaktigheter. Vi har inte haft ambitionen att ge en detaljerad bild utan att utläsa huvuddragen i vad som för perspektiven samman och vad som skiljer dem åt.

Grundbulten i likheten mellan neorealister och neoliberaler är deras uppfattning om den anarkiska strukturen i det politiska systemet. Detta exemplifieras i problematik som följt i spåren efter Turkiets stora vatteninfrastrukturprojektet, GAP. Om missnöje har funnits hos någon av parterna har det inte funnits en självklart auktoritet att vända sig till. Neorealister anser att den främsta aktörerna inom det internationella systemet är stater och medan neoliberalister håller med menar de att även icke-statliga organisationer har betydelse. Båda ser stater som rationella men har olika uppfattning om deras natur. Det neorealistiska perspektivet säger att stater agerar i egenintresse för att maximera sin makt. Därmed är det för dem en naturlig följd av Turkiet, som alla andra stater, ambition om att maximera sin makt som får dem att satsa på projektet (se 3.1.1). Neoliberaler hävdar att människor och därigenom även stater i grunden är goda. Turkiet vill i grunden inte ta ifrån de andra parterna deras resurser utan förklarar illa fungerande relationer på annat vis. Perspektiven har olika syn på förutsättningarna till samarbete mellan parterna i floddeltat.

Neoliberalerna anser att bland annat den anarkiska strukturen bidrar till ökad interdependens mellan Turkiet, Syrien och Irak. Anledningen är att de lägger vikt vid processer som i sin tur leder till positiva utbyten och ömsesidigt beroende mellan parterna (se 3.2.1). De tvekar dock för denna situation om intentionerna är dolda eller fientliga. Det skulle kunna förklara varför Syrien och Irak har varit så motvilliga till att ingå avtal med Turkiet angående vattnet. Turkiet har kunnat

reglera vatten efter egen vilja utan någon egentlig efterföljd vilket har möjliggjort eventuell osäkerhet hos motparten. Därmed är den neoliberala aktören främst intresserad av absoluta fördelar. I och med Syrien och Iraks beroendeställning mot Turkiet som bestämmer över vattnet, borde de ha varit mer positiva till en överenskommelse med mindre vatten än en utan något överhuvudtaget. Så är dock inte fallet, och när grannländerna har ansett sig få för lite vatten har man gått ur förhandlingar och inte kunnat kompromissa. Neorealister ser det som självklart för en part att inte gå med på att få mindre vinster än någon annan. Problemet är att Turkiet inte har tillräckligt stora incitament för att överlåta mer vatten till Syrien och Irak. Då skulle de själva få mindre resurser till sina projekt som utvecklar deras maktposition (se 3.1.2).

Neorealismens kritiker säger att om de hade rätt skulle all typ av samarbete endast vara en maktkamp och inga internationella organisationer skulle kunna existera. De svarar istället med att säga att neoliberaler tenderar att bli alltför naiva angående den politiska problematiken. Som nämnt i inledningskapitlet säger forskaren Sterling-Folker att neorealism och neoliberalism aldrig kan sammanlänkas till ett och samma perspektiv. Även om de båda erkänner anarki som den rådande strukturen menar de att detta får olika inverkan på aktörer. Detta är gällande exempelvis kring synen på fusk, vilket båda parterna intresserar sig för. Enligt det förstnämnda perspektivet är det ett resultat av staters ambition att skapa sig så pass stort inflytande som möjligt. I den anarkiska strukturen kan man som tidigare sagt inte lite till någon annan än sig själv. Det är därför bättre att säkra så mycket makt som möjligt än att hamna efter. Neoliberaler menar istället att fusk uppstår när det inte finns ordentliga institutioner som ger regler och ser till att de efterlevs. Åter är detta ett exempel på hur de teoretiska perspektiven i grunden utgår från samma faktor men analyserar dess inverkan på aktörerna olika. I problematiken i Tigris-Eufrat ter sig risken för fusk som ett hinder i samarbetsförhandlingarna. Det är tydligt att Turkiet har kunnat göra som man önskat med vattenresurserna utan Syrien och Iraks godkännande. En neorealist skulle därför hävda att det helt enkelt är ett naturligt resultat av staternas maktmaximering och att det snarare är ett incitament till att fuska. Neoliberalerna vänder istället blicken mot institutioner och staters intentioner. Turkiet har möjlighet att fuska eftersom det saknas samarbetsorgan som kan utkräva efterföljder. På så vis skulle de även kunna tänkas låsa in sig i sitt eget perspektiv eftersom att risken för fusk även är anledningen till att ett samarbetsorgan inte existerar (se 3.1.3; 3.2.2).

Fusk kan tänkas undvikas genom neoliberalernas angelägenhet om att tydliggöra staters intentioner. Är de synliga är aktörerna mer medvetna om de andras agerande och oroar sig mindre för fusk. Institutioner är som sagt ett av neoliberalernas främsta medel mot de problem som kan uppstå kring samarbeten

(se 3.2.3). Det har gjorts försök att skapa fungerande institutioner där information utbyts och målet har varit gemensamt uppbygge av bevattningsystem och elproduktion på floddeltat. JTC, den tekniska kommittén som under 80-talet fungerade som en kanal för informationsutbyte är därför av intresse att jämföra mellan de två perspektiven. Neoliberalismen förklarar kommitténs misslyckanden med att inte tillräckligt mycket information utbyttes och att institutionen därmed inte var fullt fungerande (se 3.2.2.). Neorealisterna säger istället att samarbetet slog slint eftersom att Turkiet hade en alltför dominant roll och kunde slå ner de andra parternas förslag och propositioner. De hade därmed alltför stor makt och fördelar jämfört med motparterna. Syrien och Irak menar att Turkiet inte har varit tillmötesgående mot deras önskemål om vattnet och distributionen utan istället lyssnat till sina egna behov. Detta är för neorealisterna ett naturligt resultat av att Turkiet är den enda uppströms mottagaren av vattnet och på så vis är den starkaste parten. Därmed är utomstående åsikter (från grannländerna och tredje parter) vare sig välkomnade eller något de turkiska myndigheterna anser sig behöva beakta (se 3.1.2.).

Vi har i denna del lyft fram de främsta faktorer som respektive teori lägger vikt vid i GAP-konflikten kring Tigris-Eufrat deltat. Trots deras gemensamma utgångspunkt i synen på det politiska systemets karaktär drar de olika slutsatser om hur det påverkar aktörerna. Neorealisterna menar att anarkin får aktörerna att försöka maximera sin makt framför att samarbeta. Uppkommer ändå samverkan är anledningen att det ligger i deras intressen. Neoliberalerna menar istället att det är en naturlig följd av staters interdependens i form av geografiskt läge. För dem kan parternas misslyckande istället förklaras genom att institutioner som byggts upp har haft för många brister. Man har inte givit efter tillräckligt mycket för den dominant partens vilja. De ställer fusk och osäkerhet på intentioner framför vikten av absoluta vinster då Turkiets dominans gör de andra parterna osäkra på vad nästa drag kan bli. Neorealisterna säger istället att det vore fel av Turkiet att vara alltför tillmötesgående då de skulle förlora del av en viktig maktresurs. Möjligtvis finns inte tillräckligt mycket incitament i form av efterföljder. Vi anser att det inte går att döma ett perspektiv som bättre än något annat. Därför har studien i större grad haft resonerande ambitioner i jämförelsen mellan teorierna om vad de har gemensamt. I följande kapitel tar vi upp några avslutande reflektioner.

5 Kritiska reflektioner

Relationen mellan de tre länderna kring Tigris-Eufrat deltat är allt annat än enkel. Vi har heller inte haft ambitionen av att ge en full detaljerad bild av situationen eftersom vi anser att detta inte är möjligt på grund av den begränsade längden på denna uppsats. Vi är medvetna om att det finns andra faktorer som skulle kunna vara av betydelse i dispyten. En av de viktigare är frågan kring den kurdiska minoritet som är uppdelad mellan Irak, Syrien och Turkiet. Den kurdiska rebellgruppen PKK är ett av de främsta säkerhetshoten enligt Turkiet. Den är av betydelse att notera men eftersom det främst rör turkisk politik har vi valt att inte dra in den alltför mycket i uppsatsen. Båda de använda teorierna vänder sig till de externa relationerna mellan länderna.

Vårt mål har varit att se på de *förutsättningar* som finns för samarbete mellan de tre parterna enligt neorealismen och neoliberalismen. Vi argumenterar för att om sådana inte finns spelar det heller ingen roll hur länderna hanterar de övriga konflikterna eller faktorerna eftersom det i grunden inte skulle ha varit möjligt. Det rådande klimatet i regionen är i dagsläget särskilt spänt och präglad av ovisshet. I Syrien råder ett inbördeskrig med hög förekomst av våld. Det är svårt att säga i vilken riktning denna utveckling ska gå i dagsläget eller hur länge den kan tänkas pågå (Svenska Dagbladet). I juni 2012 sköts ett turkiskt militärplan ned av Syrien med två turkiska piloter ombord. Det är en av flera händelser som kan tänkas ha negativ inverkan på ländernas relationer (Dagens Nyheter). Det är inte bara mellan dessa två mottagare som situationen är ansträngd. Irak är starkt pressat av de senaste två årens torka, något som lett till omflyttningar inom landet bland befolkningen (France 24).

Vi menar dock att den essentiella betydelsen av vår frågeställning och denna studie är att visa på vattnets betydelse för var människa oavsett nationalitet eller vilka politiska dispyter som pågår i omgivningen. Det är ett behov som inte påverkas av yttre faktorer utan alltid är en grundläggande förutsättning för liv. Därmed kan konflikten i Tigris-Eufrat deltat tänkas ha betydelse för alla tre parter till den dag man lyckas komma fram till ett fungerande samarbete.

6 Referenser

- Aras, Bülent & Karakaya Polant, Rabia, 2008. "From Conflict to Cooperation: Desecuritization of Turkey's Relations with Syria and Iran", *Security Dialogue* vol. 39, nr 5, s. 495-515.
- Arreguin-Toft, Ivan M. & Mingst, Karen A., 2011. *Essentials of International Relations 5th Edition*. U.S.A.: W.W. Norton & Company.
- Baldwin, David Allen, 1993. *Neorealism and Neoliberalism: The Contemporary Debate*. New York: Columbia University Press.
- Buzan, Barry & Gonzalez-Pelaez, Ana (red.) 2009. *International Society and the Middle East – English School Theory at the Regional Level*. Great Britain: Palgrave Macmillan.
- Daoudy, Marwa, 2009. *Assymetric Power, Negotiating Water in the Euphrates and Tigris. International Negotiation*, vol. 14, nr. 2, s. 361-391.
- De Stefano, Luca & Duncan, James & Dinar, Shlomi & Stahl, Kerstin & Strzepek, Kenneth M. & Wolf, Aaron T., 2012. "Climate change and the institutional resilience of international river basins", *Journal of Peace Research* vol. 49, nr 1, s. 193-209.
- Esaiasson, Peter & Gilljam, Mikael & Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena 2012. *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle individ och marknad. Fjärde upplagan*. Vällingby: Nordstedts Juridik.
- Gruen, George E., 2000. "Turkish Waters: Source of Regional Conflict or Catalyst for Peace?", *Water, Air and Soil Pollution* vol. 123, nr 1, s. 565-579.
- Gruen, George E., 2007. "Turkish Water Exports: A Model for Regional Cooperation in the Development of Water Resources" i Shuval Hillel & Dweik Hassan (red.) *Water Resources in the Middle East* vol. 2. Berlin: Springer, s. 157-164.
- Hakki, Murat Metin, 2006. "Turkey, Water and the Middle East: Some Issues Lying Ahead", *Chinese Journal of International Law* vol. 5, nr 2, s. 441-458.
- Harris, Leila, 2002. "Water and Conflict Geographies of the Southeastern Anatolia Project", *Society & Natural Resources: An International Journal* vol. 15, nr 8, s. 743-759.
- 'Institutional Design and Power' 2008. *Yale Journal Of International Affairs*, vol. 3, nr 1, s 4-15.
- Jongerden, Joost, 2010. "Dams and politics in Turkey: utilizing water, developing conflict", *Middle East Policy*. vol. 17, nr 1, s. 137-143.

- Kegley, Charles W. & Blanton, Shannon L., 2011. *World Politics: Trend and Transformation*. U.S.A.: Wadsworth Publishing.
- Keohane, Robert O., 1984. *After hegemony: cooperation and discord in the world political economy*. Princeton: Princeton University Press.
- Kibaroglu, Aysegul & Klaphake, Axel & Kramer, Annika & Scheumann, Waltina, 2011. "Cooperation on Turkey's Transboundary Waters: Analysis and Recommendations" i *Turkey's Water Policy – Part 2*. Berlin: Springer, s. 313-326.
- Kibaroglu, Aysegul & Ünver, Olcay I.H., 2000. "An Institutional Framework for Facilitating Cooperation in the Euphrates-Tigris River Basin", *International Negotiation* vol. 5, nr 2, s. 311-330.
- Lipson, Michael, 2004. *Transaction Cost Estimation and International Regimes: Of Crystal Balls and Sheriff's Posses*. *International Studies Review*, vol. 6, nr. 1, s. 1-20.
- Stein, Arthur 1982. *Coordination and Collaboration: Regimes in an Anarchic World*. *International Organization*, vol. 36, nr. 2, s. 299-324.
- Tarzi, Shah M., 2004. "Neorealism, Neoliberalism and the International System", *International Studies* vol. 41, nr 1, s. 115-128.
- Thies, Cameron G., 2004. "Are Two Theories Better than One? A Constructivist Model of the Neorealist-Neoliberal Debate", *International Political Science Review* vol. 25, nr 2, s. 159-183.
- Turan, Ilter, 2011. "The Water Dimension in Turkish Foreign Policy" i Aysegül Kibaroglu, Waltina Scheumann & Annika Kramer (red.) *Turkey's Water Policy - National Frameworks and International Cooperation*. Berlin: Springer, s. 179-195.
- Ugur, Mehmet Ali, 2009. *Strategic Factors in Developing Effective Transboundary Water Regimes – The Case of Tigris-Euphrates Basin*. U.S.A.: UMI Dissertations Publishing.
- Wolf, Aaron T., 2007. "Shared Waters: Conflict and Cooperation" *Annual Review of Environment and Resources* vol. 32, nr 1, s. 241-269.

6.1 Elektroniska resurser

Central Intelligence Agency = Central Intelligence Agency webbplats, The World Factbook. [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>

Hämtdatum: 2012-08-06.

Dagens Nyheter = Dagens Nyheter webbplats, "Turkiska piloterna har hittats". Nyhetsartikel. 2012-07-04. [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://www.dn.se/nyheter/varlden/turkiska-piloterna-har-hittats> Hämtdatum: 2012-08-06.

Encyclopædia Britannica = Encyclopædia Britannicas webbplats sökord Transparency International (TI). Tillgänglig <http://www.britannica.com.ludwig.lub.lu.se/EBchecked/topic/1250551/Transparency-International> Hämtdatum 2012-07-29.

France 24 = France 24:s webbplats, "Iraqi farmer commits suicide over lack of water". Nyhetsartikel. 2012-07-20. [Elektronisk] Tillgängling: <http://www.france24.com/en/20120720-iraqi-farmer-commits-suicide-over-lack-water> Hämtdatum: 2012-08-09.

Förenta nationerna = Förenta nationernas webbplats, Treaties, "Treaty Series" [Elektronisk] Tillgängling: <http://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%201724/v1724.pdf> Hämtdatum: 2012-08-08.

Global Water Partnership = Global Water Partnerships webbplats, Dublin-Rio Principles. [Elektronisk] Tillgängling: <http://www.gwp.org/The-Challenge/What-is-IWRM/Dublin-Rio-Principles/> . Hämtdatum: 2012-08-05.

Internet 1 = Matthew Machowski webbplats, Kurds in the Hydro-Politics of the Region. [Elektronisk] Tillgängling: <http://www.matthewmachowski.com/2010/06/kurds-iraq-water-politics.html> Hämtdatum: 2012-07-15.

Oregon State University = Program in Water Conflict Management and Transformations webbplats, Case Study of Transboundary Dispute Resolution: the Tigris-Euphrates basin. [Elektronisk] Tillgängling: http://www.transboundarywaters.orst.edu/research/case_studies/Tigris-Euphrates_New.htm Hämtdatum: 2012-07-30.

Svenska Dagbladet = Svenska Dagbladets webbplats, "Kanske har Syriens helvete bara börjat". Ledare. 2012-07-21. [Elektronisk] http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/kanske-har-syriens-helvete-bara-borjat_7361510.svd Hämtdatum: 2012-08-06.

The National = The Nationals webbplats, "Talks dry up in Tigris, Euphrates dispute", Nyhetsartikel. 2009-09-04. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.thenational.ae/news/world/talks-dry-up-in-tigris-euphrates-dispute> Hämtdatum: 2012-08-09.

Transparency International = Transparency Internationals webbplats, sökord Freedom in the World 2011 [Elektronisk] Tillgänglig: http://www.freedomhouse.org/sites/default/files/inline_images/CombinedAverageRatings%28IndependentCountries%29FIW2011.pdf Hämtdatum 2012-07-29.

World Water Organization = World Water Organizations webbplats, Water Conflict Chronology List. [Elektronisk] Tillgängling: <http://www.worldwater.org/conflict/list/> Hämtdatum: 2012-07-13.